

בחזיות איטליה והים התיכון

קפטן סיריל פולס סייר את אזור ים-התיכון במשך שלושה שבועות. מאמר זה הורכב מסקירותיו ב-"Illustrated London News" מ-29.1.44, וב"טיימס" מ-4.5.2.44. אם כי בינתיים כבר הוכרעה בחלקה המערכה באיטליה הדרום-תיכונית, ערכם של המאמרים האלה נשאר בעינו — הן בהגדרת המצבים הטקטיים והסטרטגיים, אשר בהם הושגה ההכרעה, והן מבחינת תיאור הצבאות הנלחמים, מנגנונם ותכונותיהם.

בים התיכון ובשמי

בסיורי נתנסיתי בכל תהפוכות מזג האוויר של ינואר באזור הים-התיכון. למן ימי השמש הזורחת בשמים בהירים, ועד לשלג בהרי האפנינים, וכפוף חזק, מלווה רוח סערה עזה, ליד החוף האדריאטי. התמורות המהירות במזג האוויר השפעתן רבה ביותר על מסע המלחמה באיטליה. במזג אוויר רע נמצאים השטחים שם במצב מדהים, בעיקר — שטחי האדמה הכבדה אשר ממזרח לרכס האפנינים. ואילו יום-יומים של שמש ורוח, מיבשים את הקרקע במידה מפתיעה, התנועה בדרכים, שהתנהלה בעצלתיים, מתחילה להחיש קצב להפליא, כי ניתן למכוניות הכבדות יותר, להשתמש בשפות הדרך, בשעה שהמכוניות הקלות יותר מדביקות אותן ועוברות משמאלן — מעשה שנהגיהן לא היו מעזים לעשותו על פני אדמה לחה.

התנועה בדרכים מאורגנת היטב, ועבודה רבה נעשית על הכבישים; אבל אין אדם יכול לעבור על פני מכונית שלפניו בדרכים זוויתיות * — וכאלו מרובים משני עברי האפנינים. ואולם גם קטעי הדרך הישרים דורשים נהיגה איטית וזהירה בשעה ששפות-הכביש ספוגות גשם, והבוץ שנגרר ממקומות החניה מְצִטָה את כל הכביש בשכבת-מקפה מעובה.

כשהגעתי לים התיכון היה כבר מאוחר מכדי שאוכל לחזות בתקופת המעבר האדמיניסטרטיבית, שבאה לאחר כיבוש סיציליה ודרום איטליה, היא התקופה הבלתי-נמנעת של תמורות, תחבולות ומחסור במצרכים, הכרוכים במסע-מלחמה כזה. מכונית הארגון כבר הועמדה על כנה, והיא יעילה עד מאד, אף על פי שפעם, בפעם מוסיפים בה שכלולים, כמובן. אינני חושב כי בעיות האדמיניסטרציה היו חמורות עתה כל-כך (אף על פי שלעולם אינן קלות) אלמלא המעמסה הגדולה, שנבעה מן הצורך לדאוג לתושבי השטחים שנכבשו, לאספקת מזונותיהם, לטיפול במחלותיהם, ומן ההתאמצות שלנו לשמור על מצרכיהם, ומצרכינו אנו, שלא ישתלט עליהם השוק השחור. ברם, בדיעבד, הכל מסכימים, כי לא היתה אפשרות להימנע מן המתיחות, הרצינית למדי, שכפה מסע-המלחמה על מנגנון המנהלה שלנו, ולו אפילו היינו בלתי אנושיים, לא יכולנו להמנע ממנה; כי הסנרים ומתקני-הדרכים האיטלקיים אינם יכולים

* דרך, הפונה בזווית חדה אחורנית. — המער.

לעבוד למעננו מבלי שיקבלו מזון כדבעי, ואף צורות אחרות של שיתוף פעולה מצד האיטלקים, לא תקומנה ולא תקוימנה מבלי שנכונן כלכלה מניחה את הדעת. ברם, ים התיכון חפשי היום למעבר, וקשה לתפוש ולהקיף את משמעות הדבר מתוך קריאה והשערה בלבד. יש להשקיף ממעוף המטוס, ולראות את השיירות הגדולות במסען או בחניתן בנמלים מלוות משמרות-הצי ומוגנות מאיזור לאיזור ע"י מטוסים מ.כוחות האוויריה החופית". למעשה, עוברות

השיירות ללא-פגע לאורך הדרכים, שבעבר הנחילו לנו אבידות כה איומות. כוחות-האוויריה החופית עינם פקוחה לאורך כל החוף האפריקאי, וגם מן הבסיסים בסרדיניה, קורסיקה, סיציליה ומלטה. באפריקה הצפונית, בסרדיניה וקורסיקה הכוחות האלה הם צרפתיים בעיקר, והם הנושאים בכמה מן התפקידים האלה, המגיעים בחדגוניותם והרחוקים מפרטום, אבל הם חשובים ביותר בכל אותה המלאכה. הנעשית עכשיו ביס-התיכון. מטוסי-הקרב שלהם מסייעים לצי בליווי השיירות ממעגן למעגן. משמרותיהם נגד הצוללות משוטטים בלי הרף מעל לשטחים נרחבים. עירנות בלתי פוסקת נדרשת מהם ומאת פלגות-הילווי של הצי אשר עם השיירות. כי האויב עומד תמיד הכן, ומשלח ללא-הפסק גששים לסוור. את גששי-הסוור שלו יש להניס או להשמיד. בכל זמן יש לאויב כמה צוללות המבקשות לעצמן קרבות שאין סיכון רב להתקפם. לא לעתים קרובות מעיו האויב לתקוף, אבל הוא מוכן לתקוף קשה, ומתוך העזה, בכל הזדמנות נוחה. הוא מחזיק אותנו במצב מתוח, אלא הרבה למעלה מזה אינו משיג כעת חלף מאמציו. אכן, ערך הנצחון הזה – שעשה את הים-התיכון פתוח בשבילנו והמסקנות הגובעות מכאן – מתגלה בבהירות. כשהנך טס מעל למימיו.

אין אלג'יר, ברגע זה, המקום שייבור לו אדם לחיות בו ולעבוד בו. אבל רק שם אפשר להשיג את תוצאות שיטתו של גנרל איזנהאור, ולהבין כמלואו את הכבוד שרוחשים לו, כי הדוח"ם שפורסמו בבריטניה על התיאום הפנימי השלם במטהו (ומכאן – בכלל מאמץ-המלחמה של הכוחות האמריקאיים והבריטיים) לא הגזימו אף כקוצו של יוד.

החסכון בנפח-ספינות הושג מאחר שפתחו האבידות באניות, ועם זה בא קיצור-הדרך. שלא כאותם הזמנים שאילצונו לעקוף את כף-התקוה בדרך למצרים. את הנמלים מנצלים עד קצה גבול היכולת, וקימום הריסות נמל ניאפולי ע"י מומחים אמריקאים מהיה כשלעצמו אגדת פלאים על אימפרוביזציה מלאה כשרון. רשת מסילות הברזל, הרעועה למדי, שבצפון אפריקה, מביאה תוצאות טובות מאלו שציפו להן, וכך הקיים האיטלקיים אשר הוחרבו בשיטתיות ע"י האויב הנסוג, נעשה במהירות. התחבורה באויר התפשטה למכביר. העברה רצופה כל-כך של נוסעים ומשאות לצפון ולדרום, למזרח ולמערב, לא היתה קיימת כלל אילולא העליונות המוחלטת באויר.

השיתוף הבריטי-האמריקאי

כאן, באנגליה, רגילים אנו לדבר על האחדת הכוחות הבריטיים והאמריקאיים, החל מהמעון הראשי של צבא-הברית ודרך כל דרגות הפיקוד עד לגמוכה ביותר, אבל מסופקני אם גם כיום משיגים אנו את שיעורה, האחדה זו הרי היא דבר מה המיוחד לחבל הים התיכון. אין שני לה. יש רק חיקוי רפה בלבד, כושינגטון או בלונדון; ברם, יש לחכות לכך שכאשר גנרל איזנהאור

יתחיל לכהן כאן בתפקידו יִצְרָר עד מהרה דבר מעין זה. את סודו של החזיון הזה אפשר להבין בחדרי האוכל של הקצינים שבאלג'יר, יותר מאשר במשרדים. אם שני קצינים אמריקאים רוצים להשמיע דברי בקורת על המנגנון הבריטי. או להיפך, אין הם מגמיכים את קולם, כי אין האומר חושש שדבריו יראו כפגיעה; שני הצדדים תורמים את חלקם לשיפור המנגנון. נסיונם של הבריטים אולי מעמיק יותר, והרגליהם בתיכון וביצוע קפדניים יותר, בעוד שהאמריקאים נגשים לכל בעיה גישה ישרה וענינית. שיטת עבודתו של המטה האמריקאי שכוננה ע"י גנרל אייונהאור, ותקוים גם ע"י גנרל מיטלנד-וילסון, היא פשוטה ומהירה יותר. צירוף מצוין, שהושג רק במקרה זה, כשנפגשו שני עמים, הדוברים באותה הלשון וקרובים במושגיהם; ויש להגיד, כי למרות כל האזהרות שהושמעו, מתוך כוונה טובה, ביחס להבדלים באופיים הלאומי, הרי היסוד המקרב את הבריטים לאמריקאים הוא, באמת, גדול למדי.

וכשיש לפנינו, מעל להאחדה הזאת, גם שיטת פיקוד-עליון מאוחד על כוחות היבשה, הים והאוויר – שיטה אשר אף היא נתכוננה לראשונה בשלימות ע"י גנרל אייונהאור – הרי שהגענו לשלב כזה שיש לנו מכשיר המסוגל באמת לספל בבעיותיה הקשות של מלחמה מודרנית. אנו בזבזנים בכוחות האדם והאמריקאים – לא כל שכן. על כן דומני כי אפשר היה לקצץ בזמורות, ולקמץ באנשים בים-התיכון – אפילו עד קהיר (במקום שלא בקרתי בסיורי) – בממדים גברים, מבלי להזיק למנגנון הארגוני. ולמרות הכל, אם ניתן לומר, שהארגון הועמד על כנו ופועל כראוי, אל יהיה הדבר קל בעינינו. הליכוד ושיתוף-הפעולה חלים גם על זירת המלחמה שבאיטליה. חרף הים החוצה בינה ובין אפריקה. ביחוד בולט הדבר בשירותיו של הצבא, כי כאן מתאחים ומשלימים זה את זה שני חילות-משלוח חזקים, אשר לכל אחד מהם נקודות כוח משלו. לדוגמא: לאמריקאים אין פלוגות לבניית מסילות-ברזל, ורק מחלקות לטיפול ותיקונים בפלוגות שירות-מסה"ב שלהם. והנה הוברר, שלא מצאו כאן, כפי ששיערו, די יחידות-שדה של חיל-מהנדסים*; ולא היה צורך לפלוגות-הבניה שלנו. מאידך גיסא, אין לנו כל ארגון שיהא מקביל לפלוגות האמריקאיות להנחת צינורות, אשר עבודתן המזהירה צוינה כבר לשבח בעתונות.

בדרך כלל מתקבל הרושם שהאמריקאים הצטיינו מאד בפתרון בעיות הציוד שלהם, אם כי נאלצו להסתמך כמעט על התיאוריה בלבד, כאשר צבאם, הקטן בימי שלום, היה מורכב בעיקרו קדרים-לאימון. הם לא נאלצו לחזור וללמוד משגיאותיהם לעתים קרובות כמונו; ואם הוכרחו לנטוש טיפוסי-ציוד ידועים שלהם ולהשליכם כגרוטאות, הרי לא היתה זו אלא צרה ממדרגה

* „מהנדסי-שדה” – בלשון הצבא הבריטי, יחידות חיל-המהנדסים לתפקידים כלליים של ביצור, ייקוש, בניה והגנה צבאית, בתנאי שדה וקרב, המצורפות כרגיל אל הבריגדות והדיביזיות של חיל-רגלים וחיל-שריון. – המער.

שניה בערך. הובלתם בנויה על טיפוסים-אחידים ועל קימוץ רב בהחזקתם ותיקונם. האחידות חלה גם על הצבא הצרפתי החזק, אשר כמעט השלים כעת את ציודו בחומר אמריקאי. הארטילריה, מכל הקטרים, הנה ממדרגה ראשונה.

השיתוף בין צבאות-הברית ותפקידיהם באיטליה

אכן, בעברנו לאיטליה, מוצאים אנו בצבא יותר מחיצות לאומיות, אבל שוב בריא הדבר מבחינה טקטית. הארמיה השמינית היא כולה בריטית, ובמונה זה הנני כולל את חילות הקיסרות המהוים חלק ממנה. אבל הארמיה החמישית היא בין-לאומית, ומכילה מקנים אמריקאיים, — היסוד המרובה מן האחרים — בריטיים, וצרפתיים*. גם כאן הרוח טובה מאד, וההכנה ההדרגתית כמעט שלמה. גנרל מרק קלארק קרא באוני קטעים טיפוסיים מהערותיהם של טוראים אמריקאיים על חבריהם-לנשק הבריטיים. גם אם נביא בחשבון שהאמריקאי בשיחתו הרגילה ובמכתביו פחות ציני, והוא נוח יותר להתלהב מהבריטי, העידו הקטעים הללו על יחסיריעות מצוינים בין הכוחות הלוחמים של שני הלאומים. אגב, בתור מי שהיה קצין מקשר לצבא הצרפתי, נהניתי בראותי את ההתנהגות הבוטחת של חילותיהם, ובשמעי על הנצחונות הנאים שזכו בהם בקטע ההררי שבידיהם בשטח החזית.

הבעיות העומדות על הפרק באיטליה כיום שונות בהחלט מאלו שבמסע-תוניסיה. שם, אחרי ההתפתחות ההתחלתית, היה לבעית התעבורה בים ערך משנה בלבד. ציוד-מלחמה זרם לאלג'יריה בלי הרף. רשת ארוכה של מסילות ברזל, מנמלי מרוקו ואלג'יריה, הוותה את "צואר-הבקבוק", באשר לא נועדה להעברת משאות לאורך החופים האלה, אלא כדי לשמש קשר בין מספר מסילות ברזל חשובות יותר, מפנים-הארץ אל הנמלים**. ואילו עכשיו "קבוצת הארמיות" של הברית באיטליה*** דאגתה נתונה לספנות ולנמלים, ובראש וראשונה לנמלים. נמלי בריןדיזי, בארי וניאפולי נמצאים בידינו; אלא ששני הנמלים הראשונים נמצאים כבר עתה במרחק הגון מהחזית, ולפנינו אין כל נמל ממדרגה ראשונה במרחק רב, עד בואן אנקונה בחוף האחד, ולג'הורן

* נוסף לכך גם יחידות איטלקיות נבחרות (אלפיינים, גרפלייטרים, חיל-תותחנים ועוד) ובזמן האחרון — גם קורפוס פולני, אם כי זה תאחרון נמנה, כנראה, על הארמיה השמינית. — המער.

** מסילת-הברזל החופית הובילה ממערב למזרח; מסהיב מפנים הארץ אל הנמלים, הצוה, במקרים רבים, בכון מדרום-לצפון. — המער.

*** "קבוצת ארמיות" ("Army group") פירושו, באנגלית, מבנה צבאי עליון הכולל מספר ארמיות. כך, בתוניסיה, נקראו הארמיה השמינית והראשונה הבריטיות, קורפוס הצבא האמריקאי השני, והקורפוס הצרפתי האפריקאי. — "קבוצת-הארמיות מספר י"ח"; גם את המונח הרוסי "חזית", כמובן של אחת הגזרות הגדולות (המהוות יחד את חזית הצבא הלוחם), הנתונות כל אחת לפיקוד עליון אבטנוומי, נוהגת העתונות האנגלית לרוב לתרגם ב"קבוצת ארמיות". באיטליה — זהו סך הכל של צבאות-הברית הפועלים בה (הארמיות השמינית והחמישית עם התוספות — הצבאות הצרפתיים והסולניים). — המער.

(ליבורנו שבטוסקנה) במשנהו (נמל צייביטה-וֹקִיָּה קיבולו מוגבל מאוד). עלינו לכלול בחשבונותינו לא רק את האספקה לחילותינו, אלא גם את האפשרות של נסיגה גרמנית לעומקה של איטליה. אמנם, האויב לא הראה כלל שהוא נוטה לאיסטרטגיה-של-נסיגה, אולם מרגיו היה הדבר, אילו היינו מצליחים להוציא מעמדותיו של עכשיו ולאחר זאת היינו מאבדים את המגע אתו בנסיגתו. והרי גם אלמלא היתה עלית חילותינו בחוף המערבי מתפתחת בלי כל מכשול ופגע והיה מתברר כי המלאכה היא קלה יותר מכפי שצפינו, — כי גם אז אין להוציא מהחשבון אפשרות כזו.

עד כמה שלא תכבד תבוסת האויב בהתקפה חזיתית או אגפית, או ע"י צירוף של שתיהן, ישארו הגורמים הבאים כגורמים תדירים, והם: נוחותה של הארץ להגנה, מיעוט הדרכים, הקלות לחסום דרכים ע"י פיצוץ, הקושי לקומם מחדש את הריסות מסילות הברזל, והמחסור בנמלים טובים. האויב יכול לנוע ולהלחם כשהוא עמוס פחות מצבאות-הברית, יען כי הוא נמצא בהגנה, וכן, יש להודות, באשר מחונן הוא בכשרון מיוחד לכגון דא. אעפ"כ, לפי הרושם שלי, אשר היה בהכרח בלתי-שלם, הרי שיש לחכות בבטחון מלא לתוצאות המערכה באיטליה. בעורקיה-העורף של הצבא תושגנה תוצאות ממדרגה ראשונה, לכשיבוצע הצירוף של הנסיון הבריטי והשיטות האמריקאיות החדורות רוח-מעשה, עם הציוד הטוב שיש לשנים יחדיו. ספק, אם מסע-מלחמה איזה-שהוא מסוג, "אמפיבי" זה, היה נחמך, בזמן מן הזמנים, ע"י מכונה אדמיניסטרטיבית מנוסה ומוסמכת יותר, ואם תואמו מעולם ביתר הקפדה בעיותיה של הלוגיסטיקה* עם אלו של האסטרטגיה והטקטיקה. במלחמה בת-זמננו, ומעל לכל במסע מסוג זה, יכול אתה להביא לידי מגע עם האויב חיילות וכלי-זין המשובחים ביותר, ועם זה לא תצליח לקיים את לחצם עליו אף לשבוע מבלי שיעמוד מאחריהם מנגנון-מנהלה מעולה. המלאכה של אספקת הבסיסים ועורקיה-העורף בכל הדרוש; הפעלתם התקינה והבטחתם — יש בה לא פחות מ-מחצית המערכה". מפקדת צבא-הברית ירדה לעומקה של אמת זו, והיא טיפחה לה את המנגנון, שבאמצעותו אפשר להגשימה בחיים.

חזית איטליה בחורף

אחרי ביקורי אצל גנרל אלכסנדר, המפקד העליון, וגנרל ליו, אשר זה מקרוב קיבל את הפיקוד על הארמיה השמינית מידי הגנרל מונטגומרי, ערכתי סיורים בכמה מקומות מצנינים בחזית הארמיה השמינית. ההודמנות הכי טובה להסתכלות וללימוד בשדה-קרב ניתנה לי בבקרי את שטח ההתקפה

* "לוגיסטיקה" — הכינוי לאותו ענף, בתורה ובמעשה הצבאיים, העוסק בחישובי תנועת הצבאות וחסות מטעמם, וכן בשיכונם, אספקתם, וכתוצאה מזה — גם ציודם בתחמושת. הלוגיסטיקה היא יסוד הכרחי לכל שיקול אופרטיבי. — המער.

האחרונה של גנרל מונטגומרי, אשר המשיך בה, בממדים מצומצמים יותר, הגנרל ליו. בודאי תזכרו כי מתפקידה של הדיביויה ה-78 היה להשתלט על הרכס שמעבר לנהר סנגרו. במקומה באו אח"כ הקנדים, שהמשיכו את ההתקפה לאורטונה ומעבר לה. מפקד הדיביויה שלהם מסר לי סקירה מפורטת של פעולות חילותיו מן הרגע שהם נפגשו בקרב זה, כנראה, בהתנגדות המיואשת והמרה ביותר בכל מהלך מסע-המלחמה הזה. כעדות לכך היתה לי העיר אורטונה, אשר נחרבה במידה שאין דומה לה בכל עיר אחרת שראיתי באיטליה. ביקורי האחרים בקטעי החזית של הארמיה השמינית היו דלים יותר בפרטים, אבל כפי שכבר ציינתי, השעון הוא שהיה כל הזמן בעוכרי חציתי את האפנינים ופניתי לסיורי בחזית הארמיה החמישית. החילות בדיביויה הבריטית, ראשי-הגשרים מעבר לגריליאנו עדיין לא נכבשו באותו זמן, אבל יכולתי לראות את הנהר המפורסם הזה ולהתרשם מאופיו הוא ומתכונות סביבתו. אחרי כן ביקרתי דיביויה בריטית אחרת, ואחריה - קורפוס אמריקאי, ולבסוף חזרתי למעון הראשי של הארמיה, מקום בו ביליתי ערב ארוך בחברת הגנרל-המפקד. בכל מקום מצאתי את הבטחון השקט, ואת ההשלמה עם התנאים הקשים-עד-מאוד, השלמה פילוסופית, שהיתה אמנם מלווה קללות. חלק מן החיילות, משהיה מגיע תורם לשהות בקוים הקדמיים, היו מבלים שם פרקי-זמן ארוכים מן הרגיל במזג אויר מתועב, ובכל זאת נשמרו במצב טוב להפליא, בקבלם את מנת מזונם הטובה. ברם, אין לפקפק כלל בכך כי החורף הזה הכביד את אִכפּו עליהם.

המכשולים הטבעיים מהווים, בשלב הנוכחי, קשיים גדולים עוד יותר בצד המערבי של האפנינים מאשר בצד המזרחי. אמנם בצד המזרחי מבתרים הנהרות פלאים את פני הקרקע, אבל אין שם דבר שיִקְרָה לסלעים הוולקניים התלולים לחלוטין וחשופי-צלעות, העומדים ותלויים מעל לדרך המובילה לרומא. בכל זאת התקדמות בצד המערבי עשויה להוליך למטרה ידועה, בעוד שלהתקדמות בחזית הארמיה השמינית יהיה עכשיו ערך ממשי מועט. ויתר על כן, בקעת הליירי מבטיחה לשִׁמֵשׁ, לכשנתקדם, אפיק-תנועה נוח קצת יותר, אם כי בודאי לא תהיה זו דרך קלה. כל זמן שעליונותנו באויר תמשך - ואין כל סכנה רצינית כי נאבדה - ברי שהאויב לא יוכל לפתח פעולת-נגד חזקה, מסיבה פשוטה, שאיננו יכול להסתכן ולהוציא לדרכים את כמות מכוניות-ההובלה הדרושה לשם כך. משנטיל את הכוחות הדרושים - נקבל את התוצאות הרצויות לנו באיטליה. אז יתברר כי מסע זה שכרו בצדו. או אז יתפוס מקום נכבד למדי, אם כי לא ברום-המעלה, בין הפעולות האחרות, אלו המבוצעות כיום ואלו הצפויות עדיין, שתִּצְעֶדְנָה את גרמניה לקראת תבוסתה.

ה צ ב א ה ג ר מ נ י ב מ ס ע - א י ט ל י ה

בזירה האיטלקית נפגשה הברית באויב הנלחם בתנאים בלתי-נוחים למדי, אולם אויב זה נלחם בפקחות ודביקות. הברית עולה על הגרמנים

כאור ובמספר חילותיה — מכל מקום בחזית עצמה. הגרמנים נופלים ממנה במספר תותחיהם וגם איכותם של מבני-הצבא שלהם מנומרת מאוד, — דומה, זו הפעם הראשונה. רוב המבנים הגרמניים פועלים כשהמַצָּה שלהם קטנה בהרבה, ואנשיה לוקטו מגיה וביה; בכמה מקרים נלקחו מהרגימנטים הבטליונים השלישיים, כדי להוות דיביוזיות חדשות. עפ"י לשם "תחית המתים" של דיביוזיות ישנות אשר הושמדו בקרב. ובפנים — רעוע ההרכב בתוך המסגרת עצמה. מספר הקצינים, כבשלב האחרון של המלחמה הקודמת, צומצם עד למינימום, ופקלים מפקדים על מחלקות. למרבית הדיביוזיות הוכנסו פולנים, צ'כים וקראטים. ניטש כל דבר שבנוחיות ובהנעמת החיים וכל המאמצים מופנים אך ורק לקראת הקרב, וכתוצאה מזה — גדולה מתיחות-המאמץ, המתחילה לתת כבר את אותותיה. הכוחות הגרמנים באיטליה אינם בקרהעליה. אולם הם עודם איומים בכוחם ויעילים. מצוינים במיוחד סמליהם. הטקטיקה הזעירה עומדת על גובה ממדרגה ראשונה. לעתים רחוקות מאוד יפגשו חילות הארמיה החמישית והשמינית בקן מכונת-יריה שאינו מוצב בכשרון. החיילים, שבקני מכונות-יריה אלו מכלכלים את זמנם בסכלנות ובאומץ, ואח"כ קוצרים את קציר-המות בהשתמשם בקצב-אש, המהיר כל-כך, של כלי-זינם האבטומטיים. "הגרמנים מחוץ-לארץ",* והזרים, נלחמים בעקשנות כמעט כגרמנים עצמם, אם כי במקרים ידועים סילקו אותם מיחידות שעמדו במלחמת-מגן קשה או בהתקפות-נגד מיאושות. עוד חיל-האוויר הגרמני מוכן מפעם בפעם ליטול חבל בהאבקות, ופגיעתו קשה, אם כי ידו על התחתונה, והוא נמצא במדרון. הגרמנים משתמשים באופן מצוין בארטילריה הניידת ובמרגמות. רק לעתים רחוקות זוכים חילות-הברית התוקפים לפלס לעצמם דרך בקלות לקראת מטרתיהם, אפילו כשהשבויים הגרמנים היו מהוממים מריכוזי האש הארטילרית של הברית. שכיח הוא כי שבויים מחיל-הרגלים הרגיל יובאו במצב של דכאון, אבל השבויים שהשתייכו למבנים מיוחדים** הם יהירים וחצופים כתמיד. ישנו במידת-מה גם דלף של עריקים, בעיקר מבין הזרים.

גורם-הנוף בחזית האפנינים

מבנה הארץ מאפשר הגנה עיקשת לעומק, ואפילו המפות והתצלומים המשובחים ביותר לא גילו לנו את כל האפשרויות הצפונות בה מבחינה זאת. את המעצורים הראשיים באגף המזרחי מהווים גאיות הנהרות החוצים את קו ההתקדמות. רוב הנהרות הללו אינם אלא נחלים חסרי-ערך, חוץ מבתקופת הגאות המהירה, כשזרמי-מים רבים נוהרים מההרים; אולם ערוציהם התלולים

* "Volksdeutsche" — מונח, החל לעתים קרובות גם על קבוצות ניכרות של תושבי שטחים נטשנים או וסליים (צ'כים, פולנים, סלובנים, ועוד) אשר "הוכרוזו" כגרמנים. — המער.
 ** הכוונה כאן לחיל-האוויר, חיל-השריון וכיו"ב — אך גם לסוגים המיוחדים של חיל-הרגלים, כגון: "רמני-השריון" "Panzergrenadiere", הסוככים, היחידות ההרריות, ועוד; וכן — לדיביוזיות ה-ס. ה. הגרמניות. — המער.

עוברים בתחתיות של גאיות פְּעוּרִים לְרִנָּה, עדים למים אדירים שעברו בהם בתקופות הפרִי־היסטוריות. אולם עם כל הרע שבמבנה הארץ כאן, הרי טוב הוא, להערכתִי, מהאגף שממערב לרכס הראשי של האפנינים, והרי המטרות החשובות ביותר שלפנינו נמצאות במערב דוקא. שם מתרוממים אל על, זקופים ישרים, ההרים וולקניים. הכתמים המוריקים שבבקעות נפסקים לרגלי ההרים כאילו הותחמו בסרגל, ושכיח הדבר כי על המדרונות המאונכים, האפוריים לא יהא זכר לכל צמחיה.

בקרע זו האויב, בָּא בצור, והיא המשמשת לו מחסה טוב מפני אש ומפני עין־רואה. מפוצץ הוא לעצמו בסלע נקי־קלעים ומחפרות, בכרמי היותים מוצבת הארטילריה שלו, מוסתרים מחסני־קֶשָׁאוֹתָיו, ושם החניה לתובלתו המצומצמת לערך. את הכפרים בהרים הוא הופך למבצרים, ונוקש את הכבישים והשבילים. ונדיר מאוד, שיגלה האויב את עמדותיו ע"י תנועה ביום, ואילו בלילה נעות פלגותיו, אף בתוך האזור השרוי בכלל בידי הברית. ואמנם, מעטים גרִי־התיל, שהיה בהם כדי להכביד עליו. כוחות האויר של הברית מונעים ממנו את השימוש בשטח הקדמי במשך היום, ויש עובדות המעידות כי עליו לקיים, במשך הלילה בלבד, את שטף התחמושת והמזון הנחוצים לו. על כן יש להודות, שדרכו של האויב לשאת במערכת־המגן בתנאים כאלו, מעידה על כוח־הסבל ועל דרגה גבוהה של משמעת.

האסטרטגיה והטקטיקה של הברית

האסטרטגיה של הברית באיטליה התבססה בעיקר על התקוה לפרוץ את השער אל עבר בקעת הנהר לירי*, ובה בשעה, כפי שכבר נזכרנו, על הכנות לתנועת־עקיפה אמפיבית גדולה**. נראה כי בצד המזרחי יכולה היתה ההתקפה של הארמיה השמינית להצליח ולהגיע לדרך פְּסָקְהָאֶבְצֶנו־רומא אלולא הוחנקה לפתע תגופתה הראשונית על הנהר סנגרו ע"י מוג־אויר שלא היה כמוהו לרוע במשך ימים רבים. עכשו חסומה דרך הרים זו בשלגים, והפעולות באפנינים ירדו למדרגת תגרות בין פטרולים לוחמים, או פטרול־סיור קטנים. כנראה שהארמיה החמישית לעת עתה עלולה למלא את התפקיד הראשי, אף כי תורה של השמינית אפשר ויבוא שוב עם תקופת האביב. הטקטיקה של הברית הלכה והשתפרה בתמידות, ובקרבות האחרונים ראינו דרגה גבוהה של חריצות. במערכת סנגרו־אורטונה השתמשו ביעילות גם בשריון, אם כי בקנה מידה לא־גדול. מאז הקרבות במישורי סְלֶרְנו, ניתנה הזדמנות־מה לחיל־השריון בקרבות שממערב להרים, אולם אין ספק כי גם שעתו תגיע בעתיד הקרוב. חיל־האויר נותן את חלקו, נוסף על ההפצצות

* עמק זה, המתחיל במרחק־מה צפונית למיצרי־קסינו, משתרע בין שני רוכסי גבעות, בכיוון כללי אל רומא וכו' מס' כבישים, וכן דרך רומית עתיקה, המקבילה לו שבחוף הים. — המער.
** הכוונה — לעליה בחוף אנציו. — המער.

האסטרטגיות. גם על ידי שהוא משחק את התחבורה של האויב, ומנתק, בכמה מקרים, גשרים ומסילות-ברזל שלו באזור הטקטי*; אולם לע"ע טרם זכה למטרות רבות בשביל הצורות המהודקות ביותר של סיוע טקטי**. אכן, ברגע שהאויב יתחיל בהתקפת-נגד רבתי, – ויכול להיות שיוכרח לעשות כן, – ישונו פני הדברים. אולם בדרך כלל מסע-המלחמה הזה נתון בראש וראשונה בידי החיל הרגלי, ויש להניח כי גם ישאר בידיו. אכן, דבר שאינו צריך ראייה הוא, כי אי-אפשר בהתקפה בלי תמיכתה של הארטילריה, ורב ערכה בשביל אש-הטרדה. אולם גם בשבילה, כמו בשביל חיל-האוויר, נדירות המטרות הטובות. בדרך כלל השתמשו בארטילריה כראוי, וריכוזי האש היו כבדים מאוד.

קל להסביר את האופי-המתודי, "צעד-צעד", של הטקטיקה אשר לברית. מתודיות ושיקול היו תמיד כלל במלחמת הרים ובעיקר נגד חילות עקשנים ומזוינים כיאות, אשר מספרם מספיק בשביל החזית המוגנת. אין להשתמש בגאיות עד שלא טוהרו מן האויב פסגות ההרים החולשות עליהן. צליחת דרכי-המים מתעכבת מחמת תבניתם התלולה ביותר ומחמת מבנה הקרקע המכותר בכלל. כרגיל, בשעה שמפקד מבקש לבקוע לו דרך ולחצות נהר, הוא רוצה להציב במהירות האפשרית ראש-גשר גדול ולהמשיך ממנו את ההתקדמות באפשרות הראשונה. אולם כאן יקרה שהוא יוכרח להתחיל בראש-גשר שטוח בלבד, מכיון שלא יוכל להחיש אל מעבר למעצורים את כלי-הגשק המסייעים שלו*** ולכן יצטרך, בשלב הראשון, להשתמש ברובם של אלה כשהם עודם בעמדות-המוצא של חילותיו (כלומר – מבלי שיעברו עדיין את הנהר).

טבעי הדבר שחיל-רגלי חייו קשים וידועי-מחסור בתנאי החורף. חיילות הברית מקבלים מזון טוב יותר מחיילות האויב, והם כנראה נהנים גם ממנוחה רבה יותר, אבל תנאי שיכונם גרועים יותר, כי הגרמנים בנסיגתם הורסים לרוב את הערים והכפרים ובכמה מקרים, כגון העיר אורטונה, הוחרב המקום כליל ע"י פצצות ופגזים. אף על פי כן מסתגלים אנשינו למסיבות. תקופות ממושכות של רטיבות ובוץ מדכאות את רוחם יותר מהקור. כמעט כל החיילות שראיתי, הבריטיים, מהדומיניונים ומהודו, עברה עליהם תקופה ארוכה בחזית. הנני מתמצא פחות בעברם של המבנים האמריקאיים, והצרפתיים באו מאוחר יותר. אבל כולם הם חיילות נאים, מחושלים מתוך נסיון, למרות שנגרמו פצצות על ידי האבידות, פצצות התובעות את תיקונן על ידי משלוחי-מילואין.

* כלומר – באזור הקרבות של צבאות-הקרקע. – המער.

** דהיינו – לתת-קפות-אוויר בלתי-אמצעיות על כוחות האויב העומדים בקרב מול חילות-

הברית. – המער.

*** ארטילריה, סוגים כבדים יותר של מרגמות, ובמצבים ידועים – טנקים. – המער.

צבא הצרפתים ובעלי-הברית

החיילות הצרפתיים הקולוניאליים שבאיטליה מאומנים היטב ומצוידים כהלכה בציוד אמריקאי הבא ישר מבתי-החרושת. היתה לי שיחה ארוכה עם ראש המטה של גנרל ג'ירו (כאותו החדר, אגב, בו נורה אדמירל דרלן, במקום שאפשר היה לראות עדיין את חורי הקלעים בשלחן-הכתיבה, בקירות ובחלון) והוא ציין לפני כי מעודו לא ראה רוח מרוממת יותר בצבא צרפת. הוא דיבר גם על בתי-הספר לקצינים ובתיהם התכניים שהוקמו בצפון אפריקה. אחת הבעיות העומדות לפני הצרפתים היא: הקושי לאמן תכנאים בצפון אפריקה. הארץ החקלאית שמעטה בה התעשיה, ומועטים הידיעה והנסיון המיכניים, את צד התורפה יש למצוא, מבחינה כללית יותר, במתיחות הפוליטית השוררת עדיין בין הצרפתים, דבר שאינו עלול להוסיף ברכה לכוחותיהם הלוחמים. מחוץ לזאת הרי הנצרות בין הלאומים והחברות הטובה, שהוחל בהן באלג'יר, הולכות ומתפשטות בין הצבאות גם בשדה. הראשון שטיפח רגשות טובים אלה הוא הגנרל אייזנהאור, אבל היו לו עוזרים מוכשרים רבים שסייעו להשליט הלך-רוח זה, שאין ערוך לו. אחד מהם הוא גנרל מרק קלארק, אישיות חזקה, אשר הארמיה החמישית שלו היא בין-לאומית בהרכבה. אבל רוח אחת מפעמת בה.

לקראת הבאות

ההתפתחות העתידה באיטליה היא ענין לסברות ולהשערות. אם לדבר כאופן כללי הרי שטבע הארץ איננו משתנה אגב התקדמות צפונה, עד למקום בו פונים יותר האפנינים למערב, חוצים את חצי-האי באלכסון, מהצד הדרומי של אגן הנהר פו, אבל בכל זאת, מצפון לרומא משמש החבל שממערב לאפנינים* כר נרחב יותר לתנועה ולתמרון מאותם המקומות בהם נלחמות כיום הארמיות החמישית והשמינית. ידיעותי אני מצטמצמות, כמובן, בתחומן של הפעולות המתנהלות ברגע זה, אלא שנוטה אני לשער כי תכניות הברית תהיינה גמישות וקשורות קשר מהודק להתפתחות בחזית האחרות. אם נמשוך אל חזית איטליה דיביזיות גרמניות במספר רב כל כך, עד שלא נוכל להתקדם יותר, הרי מישוהו יקצור את הפרי. ואם נאחזו בסברה קיצונית הפוכה ונניח שהדברים יגיעו עד כדי תבוסה גרמנית גמורה, הרי שאפשר וצבאות הברית ימצאו את עצמם, לבסוף, על הדרכים המובילות לוילאך ולליובליאנה**. מטולטל-הסיכויים מתנדנדת בין שני המצבים הקיצוניים הללו. ועל כל פנים גדולות האפשרויות הצפונות במסע-מלחמה זה, ואין ספק כי יש רצון לנצלן.

* חבל טוסקנה, בראש וראשונה. — המער.

** Villach, Ljubljana, הראשונה — בקרניט, אשר באוסטריה הדרומית, סמוך לגבולה הצפונה-מזרחי של איטליה. השניה — בסלובניה שבצפון-מערב יוגוסלביה. קרובה לגבול איטליה אף היא. שתיהן — נקודות מפגש בדרכי המעבר אל אגן הדנובה ואירופה התיכונה. — המער.